Glas zaveznikov

Leto II - Št. 182

Informacijski dnevnik A. I. S.

Cena 2 liri

TRST, ponedeljek 21. januarja 1946

UREDNIŠTVO: Via S. Pellico 12 • Telefon št. 93854 in 94443

OGLASI: Cena za milimeter višine (širina ena kolona): trgovski L. 10.50, mrtvaški L. 27 (osmrtnice L. 54, objave L. 13.50, finančni in pravni oglasi L. 18. V vsebini lista (tekstni oglasi) L. 18. Davek ni vštet. Plačljivo vnaprej. Oglase sprejema izključno: S. P. I., Società per la Pubblicità in Italia, Trst, via Silvio Pellico št. 4, tel. 94044. Cena posamezne številke L. 2 (zaostale L. 4). Rokopisov ne vračamo.

SESTANEK SKUPŠČINE ZDRUŽENIH NARODOV

Dogodki in govori, ki sledijo drug drugemu te dni na sestanku skupščine Združenih narodov v Londonu, nas upravičeno navdajajo z resnim optimizmom. Bistvene važnosti je dejstvo, da je že od vsega začetka bila izbrisana iz miselnosti vseh udeležencev, ali pa tistih, ki sledijo delu tega zgodovinskega sestanka, vsaka pomisel na politiko nasilja ali ideologij. Vsi govorniki so bili enotni v zatrjevanju, da je zdaj zadnja prilika za človeštvo, da pokaže pamet in se izogne končnemu in strašnemu propadu, preden bi le-ta postal nujen in bi uničil človeštvo.

Vsi narodi morajo biti pripravljeni, da bodo morali sprejeti žrtve. Primer takšne žrtve je ponudba angleškega zunanjega ministra Ernesta Bevina, da izroči nekatere britanske mandate v Afriki mednarodni zaupni upravi. Želeti je tudi, da bodo razpravljali o iranskem predlogu, ki je predal spor s Sovjetsko zvezo v razpravljanje varnostnemu svetu, z istim realističnim in velikodušnim nagibom, kakor je o njem govoril gospod Spaak, predsednik skupščine Združenih narodov, mož velikih izkušenj v mednarodnih zadevah in izredno širokih pogledov.

Jugoslovanski ministrski podpredsednik Edvard Kardelj je z vidno močjo in jasnostjo razložil osnovno zadržanje Jugoslavije z ozirom na sedanji mednarodni položaj. Za njim je govoril sovjetski veleposlanik Aleksander Gromiko in se dotaknil bistvene točke nove mednarodne organizacije, ko je izjavil, da bi povzetje ustroja, ki so ga uporabljali v Društvu narodov, lahko samo težko prizadejalo novo organizacijo Združenih narodov.

Skratka, v glavnem smo lahko zadovoljni z začetkom londonske konference. Želeti je, da bodo ministri zunanjih zadev in njihovi namestniki, ko bodo razpravljali o drugih vprašanjih — med njimi o mirovni pogodbi z Italijo — dali svojemu delu isti realistični izraz ter iste velikodušne občutke, ki so se jasno pokazali v glavnem delu razpravljanja skupščine Združenih narodov.

Poudariti pa je treba, da so v Evropi, in posebno v srednji ter južnovzhodni Evropi, skupine ljudi in politikantov, ki stremijo za tem, da bi zaradi svojih posebnih namer napihnili vsako najmanjšo razliko, ki je, ali pa se pojavi med velesilami. Škoda je, da vse te osebe ne jemljejo v zadostno upoštevanje skupnih žrtev in skupnih akcij, ki so jih v tej vojni dale in izvedle Velika Britanija, Združene države in Sovjetska zveza. Te zlonamerne skupine ljudi pa hočejo celo povečati obseg začasnih nesporazumov, ki se nujno pojavljajo med velesilami, ki so po izročilu in položaju samem tako različne.

Ti ekstremisti srednje in južnovzhodne Evrope mislijo, da delajo na najboljši način za stvar, za katero so zavzeti ter za svoje narode, katere pravijo, da predstavljajo, če se poizkušajo bojevati že zdaj v zmanjšani meri na svojem ozemlju; če poizkušajo razvnemati boj, za katerega mislijo, da se bo nekega dne razvnel med velesilami. Toda če gledamo stvari globlje, opazimo, da so prav ti ljudje s svojim delovanjem najhujši saboterji svojih zadev, kajti zavezniki so odločni, da do tega boja nikoli ne bo prišlo. To odločnost ima tudi vse človeštvo s svojimi upi.

Prvi mednarodni smoter Velike Britanije je na primer gospodarska obnova sveta. Velika Britanija je odločena, da bo živela in mislila na svoj način. Odločena je tudi spoštovati način življenja in mišljenja drugih držav. Ker je Velika Britanija zvesta temu načelu, teži k zmanjšanju razlik in izločitvi spornih točk. Velika Britanija stremi s svojim delovanjem za tem, da pomaga izrabljenemu evropskemu političnemu stroju, da bi prišel do tistega sodelovanja, ki je potrebno za gospodarsko obnovo.

Porast kanadskega prebivalstva

Ottawa, 11. januarja

Kanadski statistični urad poroča, da se je kanadsko prebivalstvo zvišalo za 613.000 oseb v primeri z ljudskim štetjem leta 1941.

Prebivalstvo tega dominijona šteje zdaj 12 milijonov 119 tisoč prebivalcev. Največji porast so zabeležili v britanski Kolumbiji, v Ontariju in quebeškem predelu.

„Prva težka preizkušnja"

Bidault govori

Avstralija za mednarodno upravo tihomorskih posesti

Togo in Kamerun

LONDON, 21. januarja. — **Veliko presenečenje je povzročila vest, da je perzijsko zastopstvo na glavni skupščini Združenih narodov v Londonu sklenilo, da bo predložilo vprašanje perzijske pokrajine Azerbejdžan, ki se je spremenilo v odkrit spor s Sovjetsko zvezo, v obravnavanje glavni skupščini, ki naj ga odstopi Varnostnemu svetu v končno rešitev.**

Londonski opazovalci so si edini v tem, da se je s tem nepričakovanim razvojem ustanova Združenih narodov znašla pred svojo prvo «veliko preizkušnjo», kakor je položaj označil perzijski zastopnik. Skupščina Združenih narodov stoji pred tipičnim primerom mednarodnega spora.

Ameriški veleposlanik v Moskvi, Averell Harriman, ki se je mudil v Londonu, kjer je poročal ameriškemu zunanjemu ministru Jamesu Byrnesu o razvoju političnega položaja v Romuniji, je odpotoval v Moskvo.

Avstralski ministrski predsednik Joseph Chiefliy je naznanil, da je Avstralija pripravljena začeti pogajanja, da bi ustanova Združenih narodov prevzela upravo tihomorskih posesti Nove Guineje in otoka Naura ter jih izročila v zaupniško upravo.

PRIPRAVE ZA PARIZ

London, 21. januarja

Neki član grškega odposlanstva je izjavil, da Grčija nima namena predložiti svojih ozemeljskih zahtev vključno z zahtevo po severnem Epiru in Dodekanezu varnostnemu svetu organizacije ZN, ampak jih bo predložila v mesecu maju na mirovni konferenci v Parizu. «New York Times» poroča, da je romunska vlada izdala odlok za imenovanje posebne komisije, ki bo sestavljena iz štirih članov vlade in bo imela nalogo, da pripravi spomenico, v kateri bodo podali stališče Romunije na mirovni konferenci v Parizu. Delegati zunanjih ministrov so pričeli dela za sestavo mirovne pogodbe z Italijo. Pogodbo z Italijo bodo sestavili britanski, sovjetski, ameriški in francoski delegati. Pogodbe z Madžarsko, Romunijo in Bolgarijo bodo sestavili britanski, ameriški in sovjetski delegati, s Finsko pa britanski in sovjetski delegati. Koncepte pogodb bodo predložili na mirovni konferenci v Parizu, ki bo maja tega leta, katere se bo udeležilo 21 zavezniških držav in kjer bodo pripravili končnoveljavno besedilo pogodb.

Perzijsko-sovjetski spor

Poročevalska agencija «Reuter» poroča, da je perzijsko odposlanstvo pri skupščini Združenih narodov sklenilo, da predloži spor s Sovjetsko zvezo v rešitev Varnostnemu svetu.

Po členu 35. ustanovne listine Združenih narodov «ima vsak član pravico predložiti Varnostnemu svetu ali glavni skupščini vsak spor ali položaj, ki more poostriti mednarodno napetost in dati povod za spopad». Varnostni svet «odloči, ako nadaljevanje takšnega spora ali položaja more postati nevarno za mir in mednarodno varnost» (čl. 34).

Perzija je svoj korak naredila nepričakovano, ko je bila končana razprava o poročilu pripravljalne komisije glavne skupščine. Čeprav je perzijski ministrski predsednik Ibrahim Hakimi pred tednom obvestil perzijsko narodno skupščino v Teheranu, da je perzijsko odposlanstvo dobilo nalog, da ravna v tem smislu, so vendar mislili, da bo perzijski delegat Paquizadeh počakal na prihod sovjetskega delegata Andreja Višinskija, preden bo predložil Varnostnemu svetu spor s Sovjetsko zvezo.

Jasno je, da se Sovjetska zveza silno zanima za vprašanje Azerbejdžana, ki ga bo Perzija predložila Varnostnemu svetu. To dejstvo bo postavilo na prvo mesto sporno vprašanje veta petih stalnih članov. To vprašanje je prišlo že na sestanku v San Franciscu na mrtvo točko. Ena stvar je jasna: sovjetski predstavniki Sveta ne bodo mogli onemogočiti raziskavanj in razgovorov o sporu s tem, da bi glasovali proti predlogu. Ako se bodo odločili ostali člani Varnostnega sveta za rešitev vprašanja s pogajanji, z razsojanjem ali z drugimi mirnimi sredstvi, ne bo imela Sovjetska zveza pravice glasovati o tej odločitvi.

Pravica veta se pokaže v vsej svoji važnosti samo takrat, kadar ugotove člani Varnostnega sveta potrebo gospodarskega ali vojaškega delovanja za zagotovitev izvršitve svojih sklepov. V tem primeru more predložiti vsak stalni član veto v tem smislu, ker določa statut, da so potrebni sporazumni glasovi vseh stalnih članov za takšne sklepe.

Iz pravilnika je tudi razvidno, da je Sovjetska zveza pooblaščena, da vloži veto, ki bi ga utemeljila s posebnim členom pravilnika, ki pooblašča perzijskega odposlanca, da bi prisostvoval najvažnejšim razgovorom Varnostnega sveta in bi se jih udeležil kot član, ki nima glasovalne pravice.

Potek razprave

V soboto so zaključili na glavni skupščini razpravo o poročilu pripravljalnega odbora. Vsi voditelji odposlanstev so imeli priliko, da so izrekli v imenu svojih državljanic stališče k tej važni točki dnevnega reda. Izjema je bil samo vodja ukrajinskega zastopstva, ki je bil bolan ter bo govoril na otvoritvi prihodnjega zasedanja, ki bo v četrtek.

Francoski zunanji minister Georges Bidault je izjavil, da «to, kar skuša rešiti svet, je veliko več kot samo tehnično vprašanje. Gre za vprašanja velike človeške vrednosti, ki so bodočnost vsakega naroda in vsakega človeškega bitja. Listina Združenih narodov vsebuje zahteve našega duha in klic po svobodi».

Bidault je nato izjavil, da Francija podpira zahtevo Zveze strokovnih organizacij, da bi dobile zastopstvo v ustanovi Združenih narodnov.

Naznanil je tudi, da Francija namerava zadržati upravo svojih mandatnih ozemelj

Toga in Kameruna, da pa je pripravljena preučiti obliko zaupniške uprave teh ozemelj, v kolikor bi to ne pomenilo prikrajšati pravic, ki jih zdaj uživajo prebivalci — domačini v okviru francoske narodne skupnosti. Francija priznava duh ustanovne listine, po kateri bi bilo potrebno predati mandatna ozemlja Togo in Kamerun kakšni zaupniški vladi, predlaga pa, da bi sama nadaljevala z izpolnjevanjem poslanstva, kot ga je zadnjih 25 let. Bidault pravi, da bi Francija podpirala predlog, da bi bil sedež ustanove Združenih narodov v Evropi.

Plenarno sejo, na kateri je govorilo mnogo govornikov, so v soboto popoldne zaključili in menijo, da se bo skupščina ponovno sestala šele čez teden dni; medtem bodo delovali odbori, da ne bi zastalo delo cele organizacije.

Vprašanje atomske sile so predali odboru, ki so ga pred kratkim ustanovili pod imenom «političnovarnostni odbor». Sestanek, ki bi moral biti v soboto, so odložili zaradi bolezni predsednika, ukrajinskega zastopnika Dimitrija Manuilskega.

Aretacija dveh Habsburžanov

LONDON, 21. januarja. — *Kot poroča dopisnik «Daily Maila» z Dunaja, so francoske zasedbene oblasti v Avstriji javile, da so aretirale v Innsbrucku dva brata nadvojvode Otona Habsburškega, Karla Ludwiga in Rudolja, ki sta nosila zavezniške uniforme. Dopisnik dodaja, da je njihova prisotnost povzročila govorice o vrnitvi Otona v Avstrijo.*

Dopisnik «Daily Expressa» piše z Dunaja, da se nadvojvoda Oto, pretendent na avstrijski prestol in njegova dva brata — čeprav so jih izgnali iz Avstrije — kreljajo med Lichtensteinom in Tirolsko v francoskih uniformah.

Po poročilih, ki so jih prejeli v sredo o vrnitvi Otona, se doznava zdaj, da so se njegovi mlajši bratje Karl, Ludwig in Rudolj pojavili v Innsbrucku. Nosili so uniforme francoskih častnikov in so stanovali v hotelu Kreid, ki je tranzitni hotel za francosko posadko. Kot govorijo v avstrijskih krogih, so jih izgnali iz Avstrije ter poslali v Lichtenstein.

Monarhistična propaganda

Avstrijci so aretirali na Tirolskem dva monarhistična agenta grofa Königa in nekega Pjotscherja, ki sta imela razgovor s princema in sta sestavljala ter razdeljevala knjižice o zvestobi kraljevi hiši. Po ukazu dunajske vlade so odstavili avstrijskega policijskega upravitelja v Innsbrucku.

Avstrijska vlada se je sestala — nadaljuje dopisnik — ter je pozvala zunanjega ministra Karla Gruberja, naj vpraša francosko vlado, kaj misli o tem. Osemnajstega zvečer je razpravljal gen. Bethouard, vrhovni francoski poveljnik v Avstriji, v Parizu z Mayerjem, ministrom za nemške in avstrijske zadeve v De Gaulleovi vladi in je nato takoj odpotoval z vlakom v Avstrijo.

Medtem poročajo v Bethouardovem glavnem stanu na Dunaju, da je ostalo francosko zadržanje nespremenjeno, to je, vzpostavitev Habsburžanov je avstrijska notranja zadeva in se Francozi ne nameravajo v to vmešavati.

VOLITVE V NEMČIJI VELIKA UDELEŽBA

Wiesbaden, 21 januarja

Poročajo, da je bil velik dotok ljudi k volivnim skrinjicam. Volivci so izrazili svojo voljo v svobodnih volitvah prvič po trinajstih letih.

«United Press» poroča, da se je udeležilo volitev po prvih izidih 90% oseb, ki imajo volivno pravico.

V področju Ruedescheim je volilo proti poldnevu v 14 izmed 24 volilnih okrajev že 50% volivcev. Vojaški poveljnik področja, major Joseph Gavin, je izjavil, da so socialni demokrati in demo-kristjani sklenili, da spravijo volivce k skrinjicam.

«United Press» poroča, da je verjetno, da bodo dobili socialni demokrati največ sedežev v krajevnih svetih. Ženske imajo 60% vseh glasov.

SAMOMORI V DACHAU

Frankfurt, 21. januarja

Rajši kot bi se vrnili v Sovjetsko zvezo, se je 10 pripornikov v koncentracijskem taborišču v Dachau usmrtilo; ostalih 19, ki so tudi poskušali samomor, so odpeljali v bolnico. V nekem poročilu, ki ga je izdal po teh dogodkih poveljnik ameriškega zasedbenega področja v Nemčiji general MacNarney, je rečeno, da je bilo repatriiranih iz zahodne Nemčije več kot 2 milijona Rusov in da jih je v ameriškem področju še okoli 20.000.

Amerika dobavlja

Washington, 21. januarja

Ravnateljstvo ustanove UNRRA poroča, da so poslali iz Indije 7587 ton rastlinskega olja Češkoslovaški, da so tako poskrbeli za nujno potrebo margarine, za bolnišnice in za pomanjkanje maščob v opustošenih krajih države. Tovarne margarine v Češkoslovaški so ustavljene zaradi pičle žetve oljnatih semen.

Voditelj odposlanstva ustanove UNRRA v Italiji je izjavil, da mora Italija uvoziti letošnje leto deset milijonov ton premoga, če bo hotela kriti približno 4 petine svojih potreb.

«New York Times» javlja, da je polkovnik Daniel Caulking objavil načrt za otvoritev kredita za dobo 30 let, ki ga bodo Združene države dovolile Italiji za nakup ostankov ameriškega vojnega materiala. Italija je že nakupila takega materiala v vrednosti 75 milijonov dolarjev. Načrt predvideva za Združene države možnost zahtevati v katerem koli trenotku plačilo v lirah ter tako zadostiti načrt tesnejših kulturnih stikov med dvema državama, h katerim spada tudi izmenjava študijskih podpor. Profesor Charles R. Morey, ki ima nalogo skrbeti za izmenjavo kulturnih stikov, je izjavil, da bo Italija nakupila velike količine ameriškega vojaškega in mornariškega materiala, da si bo tako olajšala svoje obnovitveno delo.

Ameriški prijatelji protestirajo

New York, 21. januarja

Ameriški odbor za pomoč Jugoslaviji je poslal predsedniku Trumanu protestno pismo zaradi nedavne zahteve zdravstvenih oblasti v Nemčiji, na podlagi katere bi bilo treba Nemcem zvišati življenjske obroke na povprečno 2000 kalorij dnevno. Odbor izjavlja, da ne bi smeli Nemcem preje zvišati obrokov, dokler ne bodo obroki, ki jih dobivajo druge evropske države, enaki obrokom v Nemčiji. Odbor naglaša v svojem protestnem pismu, da živila, ki jih trenotno delijo v Jugoslaviji, odgovarjajo komaj 1000 kalorijam dnevno.

VERSKA SVOBODA NA BAVARSKEM IN V BOLGARIJI

London, 21. januarja

Bavarski ministrski predsednik dr. Wilhelm Hoegner je objavil odobritev zakona o odnosajih med državo in cerkvijo, s katerim se vzpostavlja na Bavarskem popolna verska svoboda. Minister je dodal, da lahko starši pošiljajo svoje otroke v državne šole ali verske zavode. Verski pouk v šolah bo ponovno uveden kot redna učna snov.

Sofijska radijska postaja poroča, da je izdal podtajnik za šolske zadeve dekret, ki ukinja verski pouk v bolgarskih šolah. Uvod dekreta pojasnjuje, da «bolgarska država priznava vsem popolno versko svobodo, da pa zaradi tega, ker obiskujejo bolgarske šole nekateri otroci, katerih starši so različne vere, ne morejo v teh šolah imeti verskega pouka. Kdor hoče dati svojim otrokom verski pouk, naj stori to čisto osebno».

Novi način reševanja brodolomcev

Washington, 21. januarja

Agencija «United Press» je objavila, da pripravlja ameriško mornariško ministrstvo bombo, težko 2 kg, ki jo bodo namestili na rešilne čolne. To je nov izum za ugotovitev položaja brodolomcev s ponesrečenih ladij ali letal.

Bomba je tako urejena, da se razpoči, ko je dosegla globino približno 1000 m.

Zračni val in smer podvodne eksplozije bi ugotovili s pomočjo vsaj treh kablov, ki bi jih namestili v veliki razdalji enega od drugega. S pomočjo trigonometričnega sistema bi lahko ugotovili področje, kjer so brodolomci. Predhodne poizkuse o učinkovitosti nove bombe so izvršili o dakarski obali. Bomba je eksplodirala 1200 m pod vodno gladino. Zvočni val, ki ga je eksplozija povzročila so zabeležili na Bahamskih otokih, ki so bili oddaljenih 4800 km.

Ameriško mornariško ministrstvo je objavilo, da bodo prihodnje poletje dogotovili stalne postaje za ugotovljanje brodolomcev na področju Tihega oceana.

Naveličal se je intrig De Gaulle odstopil

PARIZ, 21. januarja. — *Prvi osebni tajnik generala Charlesa De Gaulla, Gaston Palewski, je sinoči javil, da je general De Gaulle odstopil s pismom, ki ga je poslal predsedniku posvetovalne skupščine Feliksu Gouinu.*

«Ne izdam nobene tajnosti, če povem, da je v pismu De Gaullov odstop in je ta odstop nepreklicen». Kasneje je Palewski izjavil Reuterjevemu dopisniku: «De Gaulle se umika iz političnega življenja. Namerava pisati knjige in se posvetiti raznim drugim opravilom».

Palewski je pripomnil, da bodo objavili vsebino De Gaullovega pisma danes popoldne, ko ga bo pregledala ustavodajna skupščina.

General De Gaulle, ki je star 55 let, je bil voditelj svobodne Francije že od trenotka premirja junija 1940 najprej v Londonu, nato v Severni Afriki in končno v Parizu.

Kritika v francoskem parlamentu je bila vedno ostrejša. V zadnjih šestih mesecih je že trikrat grozil, da bo odstopil.

Glavne težkoče, s katerimi se je moral boriti, odkar se je sestala minulo jesen ustavodajna skupščina, so vojska, dobave živeža in težkoče v vladi.

Socialisti in komunisti so trdili, da ima Francija pod orožjem preveč mož. Ob sporazumu, ki so ga dosegli na Novo leto, so določili, da bi se moralo avtomatično zmanjšati število vojaštva za petino do 28. februarja, če bi vlada ne predložila do 15. februarja načrta zakona o reorganizaciji vojske.

Zaradi položaja prehrane so napadali vlado z vseh strani v ustavodajni skupščini. Racioniranje, ki bi bilo moralo odpasti, kot so izjavili pred volitvami, je odpadlo le za nekaj tednov in so nato o pričetku tekočega leta ponovno uvedli manjše obroke živil, kot so bili ob času nemške zasedbe. Mesnice so morali zapreti, ker so določili cene za prodajo na drobno, medtem ko so ostale cene pri prodaji na debelo proste.

Komunisti s 147 sedeži so najmočnejša stranka v skupščini, socialisti imajo 138 sedežev, katoliški progresisti 135, radikalni socialisti 26, zmerni in desničarji pa skupaj 76 sedežev.

De Gaulle je gradil svojo vlado na sodelovanju treh glavnih strank ter je vztrajal pri skupni odgovornosti vlade in obvezni podpori strank za delo svojih ministrov v vladi. To pa ni bilo izvedljivo.

PRVI ODMEVI

Predsednik ljudskega republikanskega gibanja in francoski zunanji minister Georges Bidault je sklical izredno sejo izvršnega odbora. Na seji sta bila tudi minister Francisque Gay in minister Edmond Michelet.

Bidault se je udeležil seje takoj po svojem prihodu iz Londona skupno s socialističnim ministrom Vincent Auriolom. Seja se je začela po prihodu pravosodnega ministra Teitgena in podpredsednika ustavodajne skupščine Paula Boncourja.

IZ KOROŠKE

O nalogah kmetijskega gospodarstva v novem letu piše «Koroška kronika»: «V kmetijskem gospodarskem delovanju moramo v novem letu zanesljivo računati le s tem, kar premore kmet sam in kmetska gospodarska skupnost (vačka, zadružna, občinska). Drugo bo — ali pa ne bo. Če bo, hvala Bogu! Potem bo gospodarski položaj naših kmetij lažji in se bo tudi hitreje in izdatneje izboljševal. Če pa ne bo, Bog pomagaj! Toda zato puške še ne bomo vrgli v koruzo. Svojo gospodarsko dejavnost si bomo uredili in usmerili tako, da bo šlo, čeprav bomo navezani skoro sami nase.»

Članekar nato daje slovenskim kmetom na Koroškem razne gospodarske nasvete ter zaključuje: «Slovenskim kmetom priporočamo, da poleg tu naštetih nalog skušajo ugodno rešiti še tudi drugo. S tem bodo ohranili svoje kmetije trdne — sebi in narodu v korist».

V Vogrčah, ki so daleč od mesta, so domači igralci priredili lepo igro. Postavil se je posebno pevski zbor pod vodstvom Mihaela Sadjaka. Zbor je zapel več slovenskih pesmi.

«Kor. kronika» objavlja pismo koroških Slovencev, v katerem izražajo željo, da bi radio Celovec oddajal tudi v slovenščini. «Saj nas — pišejo Korošci — slovensko govorečih Korosccev vendar ni malo, razen tega pa smo vsi zavedni koroški Slovenci in ljubitelji naše lepe zemlje. Prosimo, izpolnite nam našo željo in nam preko celovske postaje posredujte slovensko oddajo. Kako radi bi slišali slovenske pesmi. Pa tudi poročila bi nam lahko povedali v slovenskem jeziku, da bi jih tako lahko vsi razumeli.»

Ukinitev smrtne kazni v Združenih državah

Washington, 21. januarja

Predsednik Truman je odredil odpravo smrtne kazni za vse pripadnike vojske, ki so pobegnili ali pomagali drugim pri begu, bili odgovorni za težke kršitve v strašarski službi. Izvzeti so samo prestopki, ki so jih zagrešili na neprijateljskem zasedenem področju.

Odredba odreja olajšanje strogosti obsodb, ki so bile v veljavi za časa vojne.

Takoj po podpisu odreba je vojni minister Royall poslal ukaze vsem poveljnikom prekomorskih bojišč, da preki sod predloži vse smrtne obsodbe preko vojnega ministrstva v odločitev predsednika.

1.200 OSEB ZA NADZORSTVO VOLITEV 31. MARCA

ATENE, 21. januarja. — *Vojaško poveljstvo v Mesoni je dobilo ukaz, da preišče dogodke v Korintu in ugotovi odgovornost za incidente, ko so napadli odlične osebnosti komunistične stranke.*

Poveljnika orožnikov v Korintu so takoj izmenjali, ker ni znal preprečiti nemirov. Vlada ne šteje z napori, da bi uvedla mir v državo in se je trdno odločila, da bo kaznovala krivce nemirov.

Kakor poroča agencija «Reuter», so zastopniki narodne zveze, ki so jo ustanovili zastopniki enega dela liberalcev in komunisti, postavili ministrskemu predsedniku Demistoklesu Sophoulisu sledeče tri zahteve: ukrepe proti ekstremistom vseh strank, nobene preložitve volitev, ki so jih razpisali za 31. marec in odobritev uvedbe večinskega načina delitve poslanskih mandatov pri volitvah namesto sorazmernega zastopstva.

Nadalje poroča «Reuter», da je predsednik Sophoulis sprejel prvi dve zahtevi, medtem ko na tretjo še ni odgovoril, ker zadeva volivni zakon.

Poročila javljajo, da so izvršili končne ukrepe za razpis splošnih volitev v Grčiji, ki so jih določili za 31. marec. Kraljevi regent, nadškof Damaskinos, je podpisal ukaz o volitvah in o spremembi volivnih seznamov.

Približno 1200 ameriških in angleških predstavnikov bo poleg znatnega števila Francozov prišlo v Grčijo, kjer bodo prisostvovali volitvam. Nova grška zbornica se bo prvič sestala 13. maja.

Češke volitve

London, 21. januarja

Praška radijska postaja je v četrtek naznanila, da so štiri stranke československe narodne fronte sklenile, naj bodo volitve v narodno skupscino 26. maja.

Stranke so se nadalje dogovorile, da bodo vodile pošteno volivno borbo. Nova skupščina bo morala poleg običajnega zakonodajnega dela izdelati novo ustavo.

Na sobotni skupščini so govorili tudi kubanski zastopnik Guillermo Deblanc, ki je izjavil, da ima ustanova Združenih narodov več možnosti za preučitev svetovnih vprašanj kot nekdanje Društvo narodov.

«Društvo narodov je bilo kot dobra ladja brez dobrih krmarjev, ustanova Združenih narodov pa je nova ladja, večja in močnejša. Kuba se ji prepušča z istim zaupanjem, s katerim se je prepustila potopljeni ladji. Vozila se bo na njej, dokler bo ta lahko plula — kar upam — za vselej».

Abesinski zastopnik Ato Akilu je omenil, da je bila njegova država prva žrtev fašističnega napada. «Napad na mojo državo je prvi izmed napadov, ki so pozneje zrušili države drugo za drugo». Pozval je velesile, naj bi zaščitile majhne narode pred napadi velesil.

Sirija in Libanon sta po svojih zastopnikih zahtevala umik tujih čet iz njunih držav. Nista pa izrečno omenila Francije in Velike Britanije, ki sta se pred nedavnim sporazumeli, da umakneta svoje čete.

Luksemburški zunanji minister Joseph J. Bech je kot voditelj luksemburškega zastopstva izjavil:

«Nihče bolj kot predstavnik najmanjše države, članice Združenih narodov, ne more razumeti, da zavisi varnost sveta in preprečenje vojne od sporazuma, ki ga bodo dosegle velesile. Če hočemo preprečiti vojno, moramo odstraniti duh, ki jih povzroča».

Odmevi Spaakove izvolitve za predsednika

Na radijskem govoru je norveški zunanji minister Trygve Lie izjavil, da so bili Američani prvi, ki so predložili kandidata za mesto predsednika skupščine. To se je zgodilo mnogo prej, preden so Sovjeti podprli njegovo kandidaturo. Ko pa je izvedel, da na to mesto postavljajo kandidaturo belgijskega ministra Henrika Spaaka, je obvestil ameriško delegacijo, da ne misli kandidirati proti Spaaku. Kljub temu je vztrajalo sovjetsko odposlanstvo na njegovi kandidaturi kar bi storilo v katerem koli primeru. Podprli so jih pri tem člani ameriške delegacije. Norveško zastopstvo je sklenilo, da bi bilo neumestno odkloniti kandidaturo. To so vzroki, ki so dovedli do norveškega ravnanja na glavni skupščini. Prav tako so predložili Norveško kot kandidata za Varnostni svet, kar pa je odklonila, ker bi zastopala zahodno Evropo, kar se mu ni zdelo pravilno. Tako se je Norveška umaknila v korist Nizozemske.

Plača glavnega tajnika

Prvi važni korak do imenovanja glavnega tajnika organizacije Združenih narodov je storil sirijski odposlanec Faris El Khoury, ki je predsedoval sestanku upravnega odbora, ko je predlagal, naj se ustanovi pododbor. Glavna naloga tega pododbora bo preučitev plače glavnega tajnika.

Pododbor bo moral do danes zvečer določiti pogoje imenovanja, rešiti vprašanje uradnega sedeža in končno določiti celotno plačo glavnega tajnika ter poročati o tem istega dne upravnemu odboru.

Ameriškega odposlanca senatorja Vandenberga so imenovali za predsednika pododbora, v katerem bodo predstavniki desetih držav.

Sedež Združenih narodov

Posestvo Henry Forda, ki ima 1200 ha in leži v področju S. Suderirija je zaželeno kot stalni sedež organizacije Združenih narodov. To je izjavil Stojan Gavrilovič, predsednik odbora za določitev sedeža Z. N., medtem ko za to iskanje pooblaščene osebe nadaljujejo z iskanjem na bostonskem področju.

IZ JUGOSLAVIJE

Na drugem zasedanju skupščine so soglasno odobrili zakon, ki urejuje poslovanje jugoslovanske narodne banke. Novi zakon obsega v glavnem spremembe ter dodatke k zakonu z dne 17. junija 1931, ki je urejal ustroj omenjene banke, tako da se more zavod prilagoditi novemu redu. Zakon predvideva tudi spremembo naziva banke. Zakon so predložili v odobritev domu narodov.

Ljudsko sodišče v Zagrebu je obsodilo na smrt z ustrelitvijo bivšega voditelja ustaške policije v Zagrebu, dr. Zvonimirja Petruška, in veliko število ostalih ustašev. Neko drugo skupino ustašev so obsodili od enega do 20 let prisilnega dela in na izgubo državljanskih pravic.

Ljudsko sodišče v Beogradu sodi bivšega guvernerja v Beogradu, Dragoljuba Jovanovića. Jovanović je obtožen, da je bil član protikomunistične komisije, ki je preganjala jugoslovanske komuniste.

Zagrebško prebivalstvo je iz svoje pobude in ne organizirano vpriizorilo demonstracije proti črni borzi. Velika množica delavcev, uradnikov in mladine, ki je nosila table z napisi proti špekulantom, zaboterjem in agentom črne borze, je postopala po mestnih ulicah. Ljudske množice so odločno zahtevale odpravo teh sovražnikov ljudstva in najstrožje kazni. Istočasno so manifestirali proti zagrebškemu nadškofu mons. Stepincu ter zahtevali, da visokega cerkvenega dostojanstvenika kaznujejo, ker se je že dolgo časa izkazoval kot sovražnik ljudstva in nove ljudske države.

Na manifestaciji je zagrebško prebivalstvo zahtevalo, da ljudsko sodišče sodi nadškofa Stepinca. Na tablah, ki so jih nosili demonstranti, so zahtevali, da ljudsko sodišče sodi tudi druge duhovnike, ki so znani zaradi svojega protivladnega razpoloženja.

Okrožno sodišče v Beogradu je izreklo obsodbo proti Petru Simoviču, bivšemu šefu kabineta uprave mesta Beograda za časa zasedbe. Obtožen je številnih protinarodnih izdajstev ki so jih izvršili v službi okupatorja in kvislinške vlade Milana Nedića. Petar Simović je obsojen na smrt s streljanjem ter trajno izgubo državljanskih in političnih pravic.

Ob obletnici osvoboditve Beograda so zbrale razne organizacije, ustanove in tvrdke darila, da bi jih v znak hvaležnosti izročili glavnim voditeljem Rdece vojske in narodne osvobodilne armade. Darila so razstavili v glavnih središčih Beograda. Darila, namenjena generalisimu Stalinu, maršalu Tolbukinu in generalu Ždanovu, so odposlali po jugoslovanskem poslaniku v Moskvi, kjer so jih slovesno izročili.

KULTURA

Poljski glasbeni koncert v Moskvi

Pod pokroviteljstvom vsesovjetske zveze za kulturne odnošaje državne filharmonije v Moskvi so na mtsenem konservatoriju priredili koncert poljske glasbe.

Koncertu so prisostvovale odlične sovjetske osebnosti, poljski upravnik poslov Matvin, uradniki poljskega poslaništva ter člani diplomatskega zbora.

Veliki uspeh Louisa Adamiča v Ameriki

«Svobodne Československo», glasilo češkoslovaške vojske, prinaša obsežno poročilo o dveh ameriških knjigah, ki sta doživeli letos največji uspeh. Knjigi obravnavata zgodovino ameriškega naroda. Prva je knjiga Georga Willisona «Svetniki in tujci», a druga je delo našega rojaka, poamerikanjenega Slovenca, Louisa Adamiča «Narod narodov». Knjiga je izšla v novembru pret. l. v izdaji znane založniške hise Hasper in je četrta v njegovi zbirki. Njegove prejšnje knjige so bile «Iz mnogih držav» (1940), «Prehod med dvema potopa» (1941) in «Kakšno je vaše ime» (1942). Adamič stoji na stališču, da Združene države Amerike niso izključno anglosaksonska država in da ameriška kultura sestoji iz različnih elementov, katere so v Ameriko prinesli različni narodi v času treh stoletij.

V Pragi bo izhajala orijentalna knjižnica

V Pragi bo izhajala knjižnica «Države in svetloba Vzhoda», katero bo urejeval znani indolog, prof. dr. Vilém Lesny. V tej knjižnici bodo izšla pomembna in redka dela dr. V. Pruškove o Japonski, dr. J. Pruška o Kitajski, dr. F. Kovara o Palestini in dr. Lesnega o Indiji. Pripravljen je že tudi Kovarov prevod knjig Starega Zakona i. prevod indijskega romana «Svetost sinov domovine», ki ga je v češčino prevedel dr. V. Porizek.

Lovrakov roman v slovaščini

V slovaščini je izšel roman «Sovražnik štev. 1», ki ga je napisal znani jugoslovanski mladinski pisatelj Mate Lovraka. Njegovo delo je prevedel v slovaščino znani propagator jugoslovanske književnosti Ivan Minarik, knjigo je pa ilustriral Karol Zahar. Lovrakovo delo je izšlo v izdaji «Knjige za mladino» v založništvu Jana Hračeka in pod uredništvom Marijan Pridavika.

TRŽAŠKA KRONIKA

Seja Pokrajinskega sveta

Po odobritvi zapisnika prejšnje seje je podal poročilo pokrajinski podpredsednik odv. Tromba. Najprej je prečital pismo osebja tukajšnje bolnišnice, ki prosi za podporo; prošnjo so izročili upravni komisiji. Ugodno so sprejeli pismo, s katerim častnik prosvetnega oddelka Zavezniške vojaške uprave poročnik Simoni odgovarja na predlog svetnika Gentillija o zanemarjenih mladoletnikih. Omenja obnovitev zavetišč ter izjavlja, da bo Zavezniška vojaška uprava storila po svojih močeh za prevzgojo mladoletnikov vse, kar je mogoče.

Svetnik Bracci je v imenu oddelka za javna dela poročal, da misli oddelek z ozirom na spomenico hišnih lastnikov, ki bi radi povišali najemnino za okoli 300%, da ni primerno deblokirati najemnin za stanovanja. Misli pa, da bi lahko ukinili prepoved povišanja najemnin pri lokalih, ki služijo v druge namene.

Med slučajnostmi je stavil svetnik Bracci predlog za odpravo komisarjev, ki so jih uvedli v raznih mestnih zavodih in tvrdkah namesto upravnih svetov.

Dr. Pesante je poudaril potrebo, da mora zgradba «Villa Sartorio», kjer je zavetišče za mladoletnike, tudi v bodoče služiti temu namenu.

Nato je spregovoril pokrajinski predsednik odv. Puecher. Sporočil je da je sicer avtonomni zavod za gradnjo ljudskih hiš pred nedavnim imenoval komisarja v osebi inž. Machiga, kljub temu pa stremijo, da bi tako v avtonomnem zavodu za zgradnjo ljudskih hiš, kakor tudi v vseh drugih mestnih ustanovah delo normalizirali z ustanovitvijo upravnih svetov. Nato je govoril o ustanovitvi urada za izvrševanje upravnih poslov, ki jih je prej opravljal vojaški oddelek.

Govoril je tudi o vprašanju ustanovitve občinskega preskrbovalnega zavoda. Izrazil je željo, da bi lahko ustanovili vsaj nadzorstveni, če že ne operativni urad. Sporočil je, da bo zdaj Sepral verjetno dobil denar od Zavezniške vojške uprave. Znesek bo okoli 100 milijonov lir.

Ob koncu je izrazil željo, da bi v ponedeljek z dokončnim sporazumom rešili mezdni spor med industrijci in delavsko zbornico ter enotnimi sindikati.

Obvestilo sovjetskim državljanom v Trstu in Julijski krajini

Vsi sovjetski državljani, ki žele biti priglašeni kot takšni in živijo v Trstu ali na področju «A» Julijske krajine, se morajo v dneh 13., 19. in 20. januarja med 15. in 18. uro in 20. januarja med 8.30 in 12. uro zglasiti na poveljstvu policije za Julijsko krajino v justični palači v Trstu, soba št. 92.

Sovjetski državljani, ki prebivajo v Trstu in Julijski krajini, morajo do 22. januarja t. l. vložiti prošnje za vrnitev v Sovjetsko zvezo.

Prizadeti naj se obrnejo na vrhovnega pomočnika sovjetske vojaške misije v Italiji, majorja Norsorja, in sicer preko stotnika policijskih sil Julijske krajine Bolta, v justični palači, v sobi št. 92, v Trstu.

Fiktivne odsvojitve delnic

Predhodno k objavi Splošnega ukaza, ki bo dovolil lastnikom vrnitev delnic in lastnine, ki so jih fiktivno odsvojili tretjim osebam, da bi se odtegnili rasnemu preganjanju, je treba davčnemu uradu predložiti na podlagi člena 32 Spošnega ukaza št. 25 potrebno izjavo z navedbo vseh delnic, ki so njihova last. To je treba narediti v določenem roku in dodati listino odsvojitve.

Tretje osebe — sedanji lastniki teh delnic, morajo prijaviti davčnemu uradu v smislu prej omenjenega člena 32 delnice in njih donos. Ako je bila lastnina obdavčena na ime pravih lastnikov, bodo davke pri obdavčenju odtegnili v breme tretjih oseb.

OBVESTILO

Odsek za poljedelstvo Zavezniške vojaške uprave naznanja: Na področju Julijske krajine, ki je pod upravo Zavezniške vojaške uprave, je lov na stalno zaščitene divjad pod zaporo, začenši s 15. januarjem 1946.

Za lov na odprtem morju je potrebno dovoljenjo Pristaniškega poveljstva.

S 24. januarjem je prodaja stalno zaščitene divjadi strogo prepovedana; kršitelji bodo kaznovani po zakonu T. U. 15.6.1939, štev. 1016.

SPORT

BALKANSKE IGRE V TIRANI

Iz Beograda je prišlo poročilo, da so na nekem sestanku predstavnikov balkanskega sportnega udruženja, ki je bil v Sofiji, sklenili, da bodo prve tradicionalne balkanske igre v Tirani v Albaniji.

TENISKO PRVENSTVO V ANGLIJI

«Reuter» javlja, da bo narodno teniško prvenstvo 24. junija v Wimbledonu. Vlada je odobrila izdatke za popravilo osrednje tribune, ki je bila poškodovana med vojno pri nekem letalskem napadu.

Novi ukrepi za zmanjšanje potrošnje električnega toka

Podpolkovnik J. C. Smuts, tržaški okrožni komisar, je v soboto sporočil naslednje ukrepe za zmanjšanje uporabe električnega toka, ki bodo stopile v veljavo v četrtek 24. januarja; nove določbe bodo zamenjale ukrepe, ki so bili do zdaj v veljavi v tržaški občini:

a) mesto Trst bo razdeljeno na dva dela: v prvem delu bodo prekinili z dobavo elektrike vsak delavnik od 8. - 11. ure, v drugem delu pa od 13.15 do 16.15 ure. Ob nedeljah bodo v obeh delih prekinili električni tok samo od 13.15 - 15.15 ure.

b) Poleg tega bo mesto razdeljeno še v pet drugih delov. V vsakem teh delov bodo prekinili dobavo toka od 17. - 21. ure in to po vrstnem redu en dan v tednu. V nobenem omenjenih delov ne bodo prekinili dobave toka ob sobotah in nedeljah. V delu, ki bo določeni dan brez toka, bodo imeli službo posebni oddelki policije.

c) Velike industrije, ki sprejemajo tok naravnost od družbe «Selveg» in ne od «ACEGATa», bodo imele omejitve, in sicer po en delavni dan na teden. Večinoma bo ta omejitev izvedena s prekinitvijo dobave toka, a v nekaterih primerih bodo podvzete različne mere. Družba «Selveg» bo nudila prizadetim industrijam podrobnosti o zadevi.

d) Vse trgovine, uradi, trgovske in industrijske družbe ter delavnice, ki jim dobavlja tok ACEGAT, bodo morale prekiniti uporabo električnega toka vsak dan ob 17. uri. Tega ukrepa ne bodo izvedli s prekinitvijo toka v centrali, temveč jo bodo morali izvesti potrošniki sami; policijski organi so prejeli ukaz, da nadzorujejo z največjo strogostjo izpolnjevanje te odredbe.

Edine izjeme tem omejitvam so naslednje:

1. brivci in damski frizerji lahko uporabljajo električni tok do 18. ure; 2. bari, hoteli, kinematografi in gledališča lahko uporabljajo električni tok do 24. ure; 3. bolnišnice, lekarne in zdravniki lahko uporabljajo tok vsak čas, kadar ga rabijo.

e) v veljavi ostanejo omejitve, ki jih določa odredba št. 1 o potrošnji električnega toka za dvigala, električne napise in izložbe.

Podobne omejitve bodo uvedene na vsem področju «A» Julijske krajine.

Z naznanitvijo teh nadaljnjih omejitev je podal podpolkovnik Smuts sledeči komentar: «Želim izreči besedo pojasnila o teh omejitvah, ki brez dvoma predstavljajo težko neprilliko in ki bodo brez dvoma povzročile gospodarsko škodo velikemu številu oseb.

Oskrba električnega toka je v veliki meri odvisna od vodnih sil severne Italije. S sedanjo uporabo toka bodo vodne zaloge za oskrbo severne Italije z električno energijo zadostovale samo še za približno tri tedne. Ako zdaj ne znižamo naše potrošnje, bomo ostali v temi od februarja pa do srede aprila. Naše industrije, za katerih delovanje je potrebna električna energija, bodo morale ukiniti delo. Zaradi tega moramo varčevati že zdaj z električnim tokom, da ne bomo imeli kesneje težkih neprilik.

Uvedba do zdaj odrejenih omejitev je bila v veliki meri odvisna od sodelovanja potrošnikov, a to ni zadostovalo. Zaradi tega je bilo treba odrediti še strožje omejitve, in sicer take, nad katerimi lahko izvajajo nadzorstvo.

Mislim, da so te omejitve pravične. Omejitve bodo prizadele tako veliko kot manjšo industrijo, trgovino, prebivalce v zasebnih stanovanjih in zabavišča. Pri delitvi omejitev smo skušali razdeliti škodo najbolj pravično; vprašali smo za nasvet večje število oseb, da bi ugotovili, kako bi lahko dosegli potrebno štednjo z najmanjšimi neprilikami. Uspelo nam je n. pr. zvišati urnik za uporabo električnega toka v trgovinah od 16.30 do 17 ure. Zavedamo se, da bodo te omejitve povzročile znatno spremembo v navadah meščanov. Trgovine in industrije bodo morda primorane skrajšati dolgi opoldanski odmor in kupčije bodo morale biti izvršene v srednjih urah dneva. A ta sprememba, čeprav bo povzročila znatne težkoče in neprilike, bo predstavljala majhno žrtev v primeri s popolnim zastojem normalnega delovanja.

Končno želim poudariti samo še nekaj. Večino teh omejitev je možno nadzorovati. A mnogo je še vedno odvisno od naporov posameznega potrošnika. Ne pozabite uporabljati čim manj luči. Utrnite luč ob urah, ko ni toka, v nasprotnem primeru je mogoče, da žarnice gorijo, medtem ko ste z doma, ali ko spite. Pomnite, da izrek «Odredba izdana - pripravljena nakana», je prav služil, ko so izdajali fašisti nepravilne zakone. A tega izreka ne upoštevajte zdaj, ko skušamo izdati zakone v dobrobit skupnosti.

Policija je zaplenila tiskarski papir ustanove UNRRA, namenjen za Jugoslavijo

Policija Julijske krajine je v prijakovanju novih poizvedb zaplenila 120 bal tiskarskega papirja, ki je bil del dobave ustanove UNRRA za Jugoslavijo in ki so ga iz te države poslali trem tržaškim dnevnikom.

Tiskarski papir ustanove UNRRA so odkrili v teku preiskave, ki so jo izvršili v tržaškem skladišču. Zavoji tiskarskega papirja so nosili napis «Made in Canada». Uradniki ustanove UNRRA so izjavili, da ne gre za papir, ki bi ga Jugoslavija neposredno kupila v Kanadi. Ko so zadevo sporočili komisarju tržaškega področja, je odredil, da policija zapleni celotno količino tiskarskega papirja, ker pomeni to samovoljno uporabo blaga ustanove UNRRA, ki je namenjeno Jugoslaviji.

Zaradi tega so se trije tržaški dnevniki znašli pred vprašanjem tiskarskega papirja za njihove tatojšnje potrebe. Zaradi tega bodo dobili na posodo izvestno količino papirja od zaloge A. I. S. Trstu, dokler bodo trajala pogajanja z Ljubljano za novo dobavo jugoslovanskega tiskarskega papirja.

Upravniki treh dnevnikov so se potem obrnili na vodjo tiskovnega urada A. I. S., da bi vrnili papir, ki ga je zaplenila policija. Pismeno so priznali, da so vedeli, da je tiskarski papir iz zalog ustanove UNRRA, izjavili pa so, da so jih obvestili, da so papir znova izvozili iz Jugoslavije, ker je bila oblika papirja preširoka ter neporabna za ožje rotacije jugoslovanskih listov.

Nove preiskave so v teku.

Gledališka sezona 1945-46 v gledališču „Verdi"

Višji upravnik gledališča «Giuseppe Verdi» Cesare Barison in njegov tajnik, sta v razgovoru dala nekemu dopisniku VZN nekatera pojasnila o predstavah, ki so jih priredili v gledališki sezoni 1945-1946, o pevcih in dirigentih opere in o raznih umetnikih ter o uspehu, ki so ga dosegli v prvi polovici sezone, ki so jo zaključili 4. januarja.

Sezona 1945-1946, ki jo je določil zavezniški obesčevalni urad, se je začela 14. oktobra 1945; v tem času so izvajali 11 oper. Reižser in dirigent je bil Edmondo De Vecchi, stalni dirigent tržaškega filharmoničnega orkestra, kateremu je pomagal Pino Trost. Izvajali so: «Turandota», «Trubadurja», «Cavallerio Rusticano» in «Glumace», «Madame Butterfly», «Wertherja», «Tosco», «Sevilijskega brivca», «Fausta», «Francesco da Rimini», «Othela» in «Traviato». V celoti so izvedli 50 predstav.

Barisonov tajnik pravi, da treba uspeh, ki so ga dosegli, pripisati zanimanju, ki ga je pokazal zavezniški obveščevalni urad s svojo podporo, kakor tudi delno radijska gledališka družba, ki ni le sestavila orkestra, ampak ima tudi zasluge pri uspehu, naj si bo v finančnem kot v drugih ozirih. Raznim umetnikom so s sredstvi omogočili, da so prispeli v Trst.

Petega januarja so z «Andrejem Chenierjem» pričeli operno sezono 1946, ki bo trajala do polovice meseca marca.

Protituberkulozni dispanzer bo nadaljeval z delom

V zvezi s poročili tukajšnjega tiska, češ da bodo zavezniške oborožene sile zasegle protituberkulozno okrevališče v ulici Sartorio poročajo, da bo omenjeni zavod vodila protituberkulozna ustanova «Generale Petitti di Roreto». Namenjen je zdravljenju otrok, nagnjenih k jetiki, ki jih pošilja v ta zavod pokrajinski protituberkulozni dispanzer.

Zavezniška vojaška uprava zavetišča torej ni zasegla za vojaško uporabo, marveč bi ga preuredila v karantensko postajo v zvezi s potrebami zdravstvenega značaja.

Vojaške oblasti so prizadete predhodno pravočasno obvestile, da bodo okrevališče lahko preselili v poslopje, ki je v neposredni bližini in je primerno obnovljeno. Ima tudi potrebno kurjavo in kopalnice, kar popolnoma odgovarja namenu.

Blago za moške obleke

Ker se bo v kratkem pričelo razdeljevanje omejene količine blaga za moške obleke na oblačilne nakaznice, naj jih vsi tisti, ki so svoječasno občinskemu oblačilnemu uradu že predložili tozadevne prošnje, do 25. t. m. potrdijo. Nakazovanje bo v prvi vrsti omejeno na tiste kategorije, ki so bile določene že svoječas: na povratnike iz koncentracijskih taborišč in bivše vojne ujetnike. Ko bodo zadovoljeni ti, bo blago na razpolago tudi drugim.

PREHRANA

Predbeležba racioniranih živil za mesec februar. Sepral sporoča, da morajo vsi potrošniki v Trstu in pokrajini med 21. in 26. januarjem izvršiti predbeležbo za mesec februar. V istem času se morajo na občinskem živilskem uradu na oddelku za kontrolo javiti tudi vsi civilisti in vojaki, ki začasno bivajo na tem področju, ker sicer ne bodo smeli prevzeti racioniranih živil za mesec februar.

Razdeljevanje mleka. Od torka, 22. t. m. dalje pa do 30. t. m. bodo razdeljevali potrošnikom, ki imajo nakaznico za mleko, naslednje količine: otrokom od 0-1 leta dve škatli mleka v prahu «Nestogen» po 500 gr in šest škatel izhlapelega mleka; otrokom od 1-4 let tri škatle izhlapelega mleka in 500 gr mleka v prahu; bolnikom pet škatel izhlapelega mleka in 500 gr mleka v prahu; delavcem, ki so zaposleni pri dušljivih delih 400 gr mleka v prahu.

Tobak

Za teden od 21. do 26. t. m. bo dobil vsak potrošnik po 20 gr cigaret «Nazionali» in dve cigari «Toscani».

Dve obsodbi in ena oprostitev

V soboto zjutraj se je nadaljevala v petek zvečer prekinjena razprava proti Ciru Ferriju, Rodolfu Spinelliju in Emi Pečenko.

Po končanem dokazovanju je povzel besedo javni tožilec. Dejal je, da je položaj obtožencev popolnoma različen, da pa je razprava vendarle enostavna. Ustavil se je najprej pri najtežji obtožbi, ki očita prvemu obtožencu, da je nemškim SS oddelkom ovadil Silvia Brolla, Tožilec je izjavil, da obtožnico vzdržuje le v toliko, v kolikor je preiskava pokazala njegovo odgovornost. V pogledu Spinellija in Pečenko je dejal, da razprava ni podala dokaza o goljufiji na škodo Ferruccia Brolla, marveč je odkrila, da gre za poneverbo, s čimer je dejanski stan spremenjen tako, da mora za Pečenkovo zahtevati zaradi pomanjkanja dokazov oprostitev.

Proti Ferriju javni tožilec vzdržuje obtožbo kolaboracionizma. Vrši je vojaške akcije in aretacije. Tatvina radijskega aparata po mnenju javnega tožilca ni dovolj dokazana. Tudi rop na škodo Ferruccia Brolla ni dokazan, dejanje pa je vključeno v kolaboracionizem.

Javni tožilec je za Ferrija zahteval 5 let, 10 mesecev in 10 dni zapora zaradi kolaboracionizma; za Spinelli 1 leto in 6 mesecev zapora ter 7.500 lir globe zaradi poneverbe; za Pečenkovo je predlagal cionizem.

Odvetnik Falconer, ki je zagovarjal Pečenkovo, se je pridružil predlogu javnega tožilca ter predlagal popolno oprostitev svoje varovanke. Spinellijev branilec odvetnik Mero je podčrtal motive, ki oprošcajo njegovega varovanca poneverbe. Predlagal je oprostitev zaradi pomanjkanja dokazov in dopustitev vseh olajševalnih okolnosti.

Popoldne je sodišče po razpravi, ki je trajala dva dni, izreklo sodbo. Ferrija je ob upoštevanju vseh olajšilnih okolščin obsodilo na 2 leti in 7 mesecev zapora ter na plačilo stroškov; Spinelli je obsodilo na 8 mesecev zapora, 1.400 lir globe ter plačilo stroškov; Pečenkovo je zaradi pomanjkanja dokazov oprostilo.

Predsednik Roatti, javni tožilec Pincherle, ljudski sodniki Schott, Vrabez, Tommasi in Kossutta, zapisnikar Argenton.

Druga pošiljka konj

Poljedelski odsek Zavezniške vojaške uprave javlja, da so pripeljali v Trst za potrebe tega področja že drugo pošiljko konj, in sicer 37.

GORICA

ČIŠČENJE V PROSTIH POKLICIH

Komisija za čiščenje je uvedla postopek proti naslednjim osebam: dr. Tito Rizzi, zdravnik-kirurg iz Gradiške, bivajoč v Gorici; dr. Luigi Delpin, zdravnik-kirurg, korzo Verdi 26; dr. Giuseppe Culott, zdravnik-kirurg, ulica Oberdan 11; dr. Silvano Merluzzi, lekarnar, trg Cesare Battisti 2; Renato Principe, zdravnik-kirurg, ulica Rossini 16; Ettore Boltetri, geometer, ulica Duca d'Aosta 46; Bruno Vezil, lekarnar, ulica Alviano 16; dr. Pietro Accardo Palumbo, zdravnik-kirurg, korzo Verdi 21; dr. Raffaele Sabato, odvetnik in prokurator, korzo Verdi 30.

Dne 23. t. m. bo komisija za čiščenje od 14. ure dalje na javni razpravi razpravljala o prigovorih, ki so jih proti začasni prepovedi izvrševanja poklica vložile naslednje osebe: Anreanna Kotnik, sanitetna asistentka, dr. Clemente Zaroli, inženir; Gastone Obizzi, lekarnar; dr. Giorgio Pussini, živinozdravnik; dr. Carlo Avogadro, zdravnik-kirurg, vsi iz Gorice.

Vsakdo, ki so mu v pogledu teh oseb znana dejstva, naj jih sporoči komisiji, ki se često znajde pred velikimi težkočami in ovirami.

Občni zbor kmetijske zadruge

Dne 16 t. m. je bil v navzočnosti številnih članov in predstavnikov krajevnih oblasti občni zbor kmetijske zadruge. Na osnovi odloka št. 46 Zavezniške vojaške uprave so bile volitve upravnega odbora, v katerega so bili izvoljeni: inž. Bernardelli Mario, Obizzi Graziano in Furlan Giuseppe kot kmetski predstavniki, Culot Michele, Erzetti Antonio in Princi Luigi kot zastopniki kmetskih delojemalcev, kot zastopnika kreditnih zavodov so določili Douglasa Attensa.

Uspeh „Tropical Expressa"

V soboto zvečer je bila v gledališču Verdi prva predstava varieteja «Tropical Express», ki jo je priredila 88. ameriška divizija. Dvorana je bilo nabito polna. Na odru so se vrstile posamezne točke, ki so bile vse brez izjeme izredno dobre. Pred vsako točko je napovedovalec označeval spored, v katerega so bile vpletene artistične, komične, plesne in pevske scene. Gledalci so posebno odobravali nastop «Fallonijev», komično točko Gualtierijev, pevko Luiso Annet, gladiatorje Atlant in druge. Izredno je ugajal nastop klovnov Cavallinijev in trojce Edixon, zračnih vragov. Na prireditvi je sodeloval odlični orkester «Modrih vragov». Včeraj sta bili dve popoldanski predstavi. Tudi topot je občinstvo do zadnjega kotička zasedlo dvorano gledališča Verdi.

Zahvala podpolkovnika Smutsa

Podpolkovnik J. C. Smuts, guverner področja mesta Trsta, kateremu je predsednik področja odv. Hugues izročil listino o izvolitvi za goriškega častnega meščana, se je zahvalil z naslednjimi besedami: «Zelo sem hvaležen in počaščen z imenovanjem za častnega meščana Gorice. Vedno se bom z veseljem spominjal dni, ki sem jih prebil v Gorici, vprašanj, pred katera smo bili skupno postavljeni, lepega mesta in številnih prijateljev, ki sem jih tam našel. Ko sprejemam vašo ljubeznivo počastitev, želim vse najboljše vam in vsej Gorici».

Prepoved prodaje masla

Goriška Trgovska zbornica je obvestila trgovce, da je najstrožje prepovedano prodajati maslo brez nakaznic. Preostalo maslo morajo trgovci takoj prijaviti Sepralu. Policijski organi bodo vršili preiskave po trgovinah in vsakovrstnih javnih obratih. Predvidene so najstrožje kazni; med drugim tudi zapora trgovine ali obrata.

Radijska naročnina

Radijska naročnina za leto 1946 je določena: celoletno — 420 lir, polletno — 215 lir. Lastniki radijskih aparatov naj naročnino poravnajo v teku meseca januarja, in sicer s knjižico, ki jo že imajo. Naročnini se lastniki lahko odpovedo do 31. januarja. Tisti, ki so prišli ob radijski sprejemnik zaradi bombardiranja, ali pa jim je bil medvojno odnešen in ki tega doslej še niso prijavili, naj do 31. januarja predlože pristojnemu registrskemu uradu prošnjo za oprostitev pristojbine. Prošnjo je treba poslati v priporočenem pismu.

Nakup čevljev

Z dopisom z dne 8 t. m. (št. 66/H) je Trgovska zbornica pozvala vse trgovce s čevlji v področju A goriške pokrajine, da do 20 t. m. sporočijo, ali so in do kakšne višine pripravljeni financirati nakup 5.870 parov čevljev. Zaradi dogovora vabi Trgovska zbornica vse trgovce s čevlji na sestanek, ki bo v torek, dne 22. januarja ob 10. uri v prostorih Trgovske zbornice, ulica Morelli 37.

Kolesa niso varna

Trgovca Erma Scruzza še nekaj časa zasleduje smola. Ni še dolgo, ko so ga okradli za približno 500 tisoč lir, a že se mu je dogodila nova nesreča. V petek zvečer se je s kolesom odpeljal v bolnico v ulici Pavia, da bi poiskal nekega znanca. Kolo je po svojem prepričanju dobro skril, toda tudi iz dobrega skrivališča mu ga je tat odpeljal.

RADIO

Torek, 22. januarja

7 glasba za dobro jutro; 7.15 slov. vesti; 7.30 ital. vesti; 7.55 pestra jutranja glasba; 11.30 simfonična glasba; 12 folklora iz vsake dežele; 12.30 predavanje v slovenščini; 12.45 slov. vesti; 13 ital. vesti; 13.15 reproducirana glasba; 13.30 ritmi in melodije; 14 literarni opazovalec; 14.15 pregled vesti in plošče; 17 prenos iz Vidma; 18 obvestila svojcem; 18.15 komorna glasba; 18.40 angleška lekcija; 19 mladinska ura (slov.); 19.20 obvestila svojcem (slov.); 19.30 ljudska glasbena ura (slov.); 20 slov. vesti; 20.15 ital. vesti; 20.30 prenos iz Vidma; 21 glasbeni medaljon; 21.45 četrt ure valčkov; 22 deklamacije; 22.15 večerna glasba; 23 ital. vesti; 23.10 slov. vesti; 23.20 nočno zabavišče.

Glavni urednik:
PRIMOZ B. BRDNIK
Izdaja A. I. S.

Dr. GAETA, zobozdravnik
izvršuje vsa zobna dela v protezah z jamstvom - skrbna izdelava - zmerne cene.
Torre Bianca 43, vogal Carducci (ordinira od 10.-12. in 15-16.)

Perovich Corrado & Co.
Zastopstva za Julijsko krajino in za tujino najboljših tovarn strojev za obdelavo lesa, železa, kovin in za gradbeno industrijo
Kompresorji — Kotli in peči za odpadno gorivo — Krožne žage — Žage za posek dreves vseh oblik in dimenzij — Crpalke vseh vrst
Obrnite se na: HOTEL «METROPOLE» — TRST

Novi most na Soči

Nemške čete so ob umiku poznale v zrak vse mostove na Soči, da bi tako zavezniškim četam otežkočile napredovanje. Ko so zavezniške čete zasedle goriško okolico, so angleški gradbeni oddelki 56. polka v desetih dneh zgradili most preko reke, katerega so zdaj razširili in utrdili. Njegova celotna dolžina znaša približno 210 metrov.

W. Somerset Maugham

2.

September in slavček

«Tvoj ptiček mnogo lepše poje kakor papagaji tvojih sester», je rekel kralj.

Res sem se že naveličala poslušati vedno samo «Bog živi kralja» in «Lepi Polly», je dejala kraljica. «Ne razumem, čemu so najine hčerke naučile svoje papagaje prav te besede».

«Ta vdanost je občudovanja vredna», je dejal kralj, «in vseeno mi je, kolikokrat jih slišim. Toda presit sem že klepetanja papagajev, ker samo ponavljajo «Lepi Polly».

«Saj to povedo v sedmih jezikih», so ugovarjale princese.

«To je že res, preveč me spominja na svetovalce. Tudi ti isto stvar povedo na sedem različnih načinov in vendar je vseh sedemkrat nesmisel».

Kakor že omenjeno, so princese bile zagrenjene in so se zato tem bolj jezile na kralja. Tudi njihovi papagaji so ga grdo gledali. Princeska September pa je vsa srečna tekala skozi dvorane kraljeve palače in švrgolela kakor škrjanček, ptiček je frfotal okoli nje in pel lepo kakor slavček, kar je tudi v resnici bil.

Tako je preteklo nekaj dni. Potem je starejših osem princes pričelo stikati glave in delati načrte. Šle so k Septembri in se v krogu vsedle okoli nje, seveda so noge skrile, kakor se to spodobi za siamske princese. Tako so govorile sestrici:

«Uboga mala September, kako nam je žal, da je umri tvoj lepi papagajček. Gotovo ti je zelo hudo, ko nimaš svojega ptička, kakor me. Zato smo zbrale naše prihranke in ti bomo kupile prelepega zeleno rumenega papagajčka».

«Ne, hvala lepa», je rekla September (seveda to ni bilo dostojno, toda siamske princese so včasi tudi nedostojne). «Tudi jaz imam svojega ptička, ki mi prepeva najlepše pesmi. Ne vem, čemu bi mi bil lepi papagaj».

Januar je vihala nos in jo posmehljivo pogledala, prav tako Februar, Marec in kakor se spodobi, po vrstnem redu vse ostale princese. Ko so končale, je September vprašala: «Kaj pa vihate nosove, ali imate vse nahod?»

«Ne draga sestrica», so odgovorile v zboru; «nesmiselno je trditi, da imaš svojega ptička, ko pa mali nesramnež po mili volji odleti na prosto, in pride nazaj, kadar se mu zljubi». Ogledovale so se po sobi in pri tem tako dvigale obrvi, da je čelo kar izginilo.

«Kakšne gube boste dobile», jih je opomnila September.

«Ali boš morebiti nejevoljna, če te vprašamo, kje imaš svojega ptička?» so spet v zboru vprašale.

«Odšel je na obisk k tastu», je odgovorila September.

«In kako si lahko gotova, da bo spet prišel nazaj?» so ponovno vprašale princese.

«Vedno se vrne», je dejala September.

«Lepo, draga sestrica. Rade bi ti dale dober nasvet, da ne boš več v takšni negotovosti glede tvojega ptička. Če bo prišel nazaj — in verjemi, da imaš posebno srečo če bo res prišel — ga takoj zapri v kletko in ne izpusti več. To je edini način, da bo vedno pri tebi».

«Jaz imam pa rajši, če leta po sobi», je dejala princeska September.

«Prvo je gotovost», so odgovorile sestre in se pomenljivo spogledale.

Vstale so, med seboj nekaj šepetale in majale z glavo ter pustile ubogo September v težkem premišljevanju. Res se ji je zdelo, da je njen ptiček že predolgo odsoten. Ni si mogla misliti, kje bi se lahko tako dolgo mudil. Lahko bi se mu bilo tudi kaj zgodilo. Saj človek nikoli ne ve, kje mu preti nevarnost. V gozdu je toliko skobcev in zank ter drugih nevarnosti. Morebiti jo je tudi pozabil, ali celo odšel k komu drugemu. To bi bilo strašno. Želela si je samo, da bi že prišel nazaj in bi ga lahko takoj zaprla v zlato kletko, ki je prazna zanj bila pripravljena. Po pogrebu umrlega papagaja so kletko postavili na staro mesto, kjer je vedno bila pripravljena za novega stanovalca. Nenadoma je September zaslišala čivkanje prav za ušesom in opazila ptička, ki ji je sedel na rami. Tako tiho je priletel v sobo in se vsedel na ramo, da ga ni slišala.

«V skrbeh sem bila zate», je nežno dejala princeska ptičku.

«Zares ni mnogo manjkalo, da se nocoj ne bi vrnil. Moj tast je priredil večerno zabavo in vsi gostje so želeli, da bi ostal. Toda jaz sem vedel, da bi ti s tem naredil preveč žalosti in skrbi».

September je čutila kako močno ji je srce bilo v prsih in odločila se je, da ne bo več tvegala. Stegnila je roko in ujela ptička. Ni se branil, ker je bil to že navajen. Princeska je rada poslušala kako je ptičkovo srce hitro utripalo tiktak; ptiček pa se je dobro počutil v njeni mehki in topli dlani. Tako tudi tokrat ni prav nič sumil. Ko ga je nesla v kletko in zaprla vrata za njim, je bil tako presenečen, da niti glasu ni mogel dati od sebe. Ko si je nekoliko opomogel, je skočil na slonokoščeno paličico in vprašal: «Kaj pa ta šala pomeni?»

«To ni nobena šala», je odgovorila September, «nocoj gredo mamine mačke na lov in zato mislim, da boš v kletki mnogo bolj na varnem».

«Ne razumem, čemu ima kraljica toliko mačk», je jezno dejal ptiček.

«Vidiš, to so prav posebne mačke», je rekla princeska. «Imajo modre oči in lepo upognjene repe ter so posebnost kraljeve hiše, če razumeš, kaj to pomeni».

«Prav dobro razumem», je odgovoril ptiček «zakaj si me zaprla v kletko in mi prej nisi o tem ničesar povedala? Zdi se mi, da mi ta način življenja prav nič ne prija».

«Vso noč ne bi mogla zatisniti očesa, če ne bi vedela, da si na varnem».

(Nadaljevanje prihodnjič)